

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Quid faciendum Clericis, qui alios consilio iuuare nequeunt. cap.ii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

Nullum ei contubernium cum vitiis est, sed indiuidua cum ceteris virtutibus coniunctio, cuius spiritus est ceteris, sine inquinamento, certus, sanctus, amans bonum, acutus, qui nihil vetet bene facere, benignus, stabilis, securus, omnem habens virtutem, omnia prospiciens.

Omnia igitur operatur prudentia, cum omnibus bonis habens consortium. Nam quomodo potest vile consilium dare, nisi habeat iustitiam; induat constantiam; mortem non formidet; nullo terrore, nullo reuocetur metu, nulla adulatione à vero deflectendum putet; exitum non refugiat, qui nouerit sapienti patriam mundum esse elegitatem non timeat, qui nihil sapienti deesse sciat, cui totus mundus diuitiarum est. Quid enim præcellit viro, qui auro moueri nesciat, contemptum habeat pecuniarum, & velut ex arce quadam despiciat hominum cupiditates? Quomodo enim non admirandus, qui diuitias spernit, quas plerique saluti propriæ præferunt? Decet igitur omnes censura frugalitatis, comendat auctoritas, & maximè eum, qui honore præbet, ne præ eminentem virum thesauri possideat sui, & perennis seruiat, qui præest liberis. Illud magis decet, ut thesaurum sit animo, & infra amicū obsequio. Humilitas enim gratiam auget.

Talis itaque debet esse, qui consilium alteri det, ut se ipsam formam aliis præbeat ad exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate, in grauitate, ut sit eius sermo salubris atque irreprehensibilis, consilium vtile, vita honesta, sententia decora. Qui nihil nebulosum habeat, nihil fallax, nihil fabulosum, nihil simulatū, quod vitam eius, ac mores refellat; nihil improbum, ac maleuolum, quod auertat consulentes.

Quid faciendum clericis, qui alios consilio innare nequeunt.

CAP. 11.

VERVM TAMEN cum omnes huiusmodi consilium esse non possint: sicut enim multa sunt membra corporis, omnia verò non eundem actum habent; ita etiam sunt ordines in ecclesia; sed non omnes idem habent officia, quia secundum Apostolum & alios Dominus dedit Apostolos, alios prophetas, alios pastores & Doctores.

Aa ij

Si igitur

Sapientia nihil cum vitiis consortium est.

Ad vile consilium dandum, que requirantur in consiliario.

Mundus sapienti patria est.

a Ambros. d. lib. 2. offic. cap. 14.

Qualis debeat esse consiliarius.

b Amb. d. lib. 2. offic. cap. 17.

c Ephes. 4. d. c. sicut in uno corpore. c. cum ex iuncto. de heret. c. ad Ephes. cap. 4.

Si igitur omnes clerici alios prudentia, & sapientia iuuare non possint, sibi que aliorum gratiam, & amicitiam in conuersatione conciliare, omnium tamen vita aliorum debet esse, vt D. Augustinus inquit^a, eruditio & assidua salutis predicatio, & tales decet Dominum habere ministros, qui nulla contagione carnis concupiscantur, sed potius continentia castitatis splendescant. Totis honestis fulgeant in populo exemplis, quibus Dominus per legislatorem dicit^b: Sancti estote, quia ego sanctus sum Dominus Deus vester. Deus enim est, & tenebræ in eo non sunt vlla, nec aliqua factio sociari potest. Et ideo, fratres charissimi, secundum Apostoli admonitionem^c mundemus nos ab omni inquinamento carnis, & spiritus, perficietes sanctificationem in timore Dei. Quocirca & sacrosancta Tridensis synodus: Nihil, inquit^d, est, quod alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vitam exemplum, qui se diuino ministerio dedicauerunt. Cur enim à rebus seculi in altiorum sublato locum conuoluerunt, in eos tanquam speculum reliqui oculos conuertunt, iisque sumunt, quod imitentur. Quapropter sancti Canonici vitam, moreque suos omnes componant, vt habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus nihil nisi graue, moderatum, ac religione plenum præferant. Leuia etiam delicta, quæ in ipsis maxima esse effugiant: vt eorum actiones cunctis adferant venerationem. Quandoquidem & iam olim Aniceus Pater martyr Episcopis per Galliarum provincias collatis scribens^e: Prohibete, inquit, fratres, per vniuersas regiones vestrarum ecclesiarum, vt clerici, qui laicis & simplicioribus virtutis, honestatis, pudicitia, & grauitatis exemplum esse debent, ac seipsum tanquam signum purioris vite diuinius ad imitationem prudenter exhibent, in vniuersis rebus & comam non nutiant, sed desuper capiti rotundum spheræ radant, quia sicut discreti debet esse conuersatione, ita & in tonsura, & omni habitu discreti debent apparere. Et in concilio Toletano quarto constitutum legitur^f: Quicumque in sacerdotio Dei positus fuerit, irreprehensibilis esse debet, Paulo attestante^g Episcopum irreprehensibilem esse. Inoffensos esse

^a *serm. 249. de temp.*

^b *Leuit. 19. cap.*

^c *1. Corinth. 7.*

^d *sess. 22. de re. form. cap. 1.*

In clericos, tanquam speculum, laici oculos conuertunt.

^e *c. qualiter. 2. de accusatio. c. clericos. dist. 21.*

Epist. 1. cap. 4. c. c. prohibete. dist. 23.

Clerici debent laicis esse exemplar boni status & aliarum virtutum.

^g *1. Corinth. 11.*

^h *cap. 20. c. 21. 22. c. 26. i. ad Timoth. 3. cap.*

immaculatos decet Dei existere sacerdotes, nec ullius
 eos fornicationis contagio pollui, sed castè viuentes,
 mundos semetipsos celebrandis exhibeant sacramentis.
 Abstineamus ergo nos ab omni opere malo, & ab omni
 inquinamento carnis liberi maneamus, vt mundi cor-
 pore, purgati mente possimus ad sacrificium Christi
 digni accedere, & Deum pro delictis omnium deprecari.
 Quamuis conscientiam puram apud Deum nos habere
 oporteat, tamen & apud homines famam optimam cu-
 stodiendae conuenit, vt iuxta præceptum Apostolicum^a,
 non tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus
 vitæ sanctæ testimoniū habeamus. Quidam enim huc
 vitæ sacerdotum non modicum scandalum creauerūt,
 dum in conuersatione vitæ non bonæ famæ existunt. Vt
 ergo excludatur deinceps omnis nefandæ suspitionis
 occasio, & ne detur vltra secularibus locus obrectandis
 oportet Episcopos testimoniū probabiliū persona-
 rum conuersationis, & vitæ in conclauis suo habere, vt
 & Deo placeant per conuersationem bonam, & ecclesiæ
 per optimam famam. Similiter placuit, vt quemadmo-
 dum Antistites, ita presbyteri, atque leuitæ, quos fortè
 infirmitas, atque ætatis graues in cõclauis suo manere
 non sinit, vt & iidem in cellulis suis testes vitæ habeant,
 vitæque suam sicut nomine, ita meritis teneant. Quan-
 do presbyteri, aut diaconi per parochias constituuntur,
 oportet eos primum professionem Episcopo suo facere,
 vt castè, & purè viuât sub Dei timore, vt dum eos talis
 professio obligauerit, vitæ sanctæ disciplinam retineant.^b
 Hinc & D. Hieronymus^c: Apostolici, inquit, & præ-
 cepti est, & exempli, vt habeamus rationem non con-
 scientiæ tantum, sed etiam famæ. Non superfluum & à
 fructu vacuum gētium magister hoc docet. Vult enim
 etiam extraneos ad fidem homines per fidelium opera
 proferre, vt religionem ipsam religionis disciplina com-
 mendent. Et ideo sicut luminaria in mundo lucere nos
 debent in medio nationis prauæ, & peruersæ, vt incre-
 dulum errantium ex nostrorum actuum lumine,
 ignorantia suæ tenebras comprehendant. Vnde & ipse
 ad Romanos ait^e: Prouidentes bona non solum coram
 Deo, sed etiam coram hominibus. Et alibi^f: Sine offen-
 sione

Fama nostra
 magna habenda
 est ratio.
^a Rom. 12. 10.
^{2. Corinth. 8.}

^b e. quando
 presbyteri, dist.
 28.
^c in epist. ad
 Cel. 11.

Non tantum con-
 scientiæ, sed et-
 iam famæ ha-
 benda est ratio.

^d Philippen. 2.

^e Rom. 12.
^f 1. Corinth. 10.
^{2. Corinth. 6.}

sione estote Iudæis, & gentibus, & Ecclesiæ Dei, sed ego per omnia omnibus placeo, non que reus quod nulli vtile est, sed quod multis. Beatus est, qui tã fœdè, atque grauiter disponat vitam suam, vt de conuulsione quidem aliquid fingi possit, dum aduersus obtruncandam libidinem pugnat meriti magnitudo, nec fingere quam ausus est, quod à nullo putat esse creditum. Quod si id assequi difficile, atque nimis arduum, hanc adhibeamus vitæ nostræ diligentiam, vt occasiones inueniant detrahendi: ne et scintilla procedat, per quam aduersus nos scintilla flamma conflat. Alioqui frustra irascimur obtruncandis nostris, si iis ipsis obtruncandi materiam nostram ad honestatem prouidètib; cunctisque actibus timorem Dei preferentibus illi nihilominus inueniamur.

Consciëntia nostra quando tuta censenda sit.

a Isaiæ 5.

b Matth. 5.

c Rom. 12. Corinth. 8.

Qui confidens conscientia negligit famam, crudelis est.

d e. nolo. 12. q. 7.

e 1 ad Tim. 4.

consoletur nos consciëntia nostra, qua tunc mactata est, tunc optimè secuta est, cum ne occasionem malè de se sentiendi dedit. Illis enim vix dicitur phetam, qui dicunt, quod bonum est malum, qui pellat tenebras, & quod dulce est, amarum vocant. ergo Saluatoris aptabit sermo: Beati estis, si maledixerint homines mentientes. Nos modo agemus, vt malè de nobis nemo loqui absq; medicorum

D. verò Augustinus in sermone habito de communi vita clericorum: Nolo, inquit, vt aliquis de vobis inueniat malè viuendi occasionem. Prouidemus enim bonum, vt ait Apostolus, non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus. Propter nos consciëntia nostra necessaria est, propter vos fama nostra non potest negligere debet in vobis. Duæ res sunt conscientia, conscientia necessaria est tibi; fama proximo necessaria. Vnde & Apostolus Paulus Timotheo scribens: Vt persona alios omnes sacerdotes doceri voluit: Ceterum, inquit, esto fidelium in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate. Quem locum D. Hieronymus explicans: Exemplar, ait, vitæ atque morum ipse esto, tanquam imago propositus, tanquam animæ lex, veluti regula, ac norma bene, recteque viuendi.

inmodi quippe Doctorem esse necesse est. In sermone, inquit, ut facile instruere per doctrinam possit: In conuersione, ut ecclesia sit propositus ad imitandum: In ciuitate, in fide, in integerrima castitate, in sobrietate, ceterisque virtutibus, ex quibus norma sumitur bene, beate ue viuendi. Hinc idem Chrysostomus ad populū sermonem faciens: Quid, inquit, altū sapiēs, quoniam per uerba docēs? Sed hoc facile uerbis medicari. Doce me per uitam tuā, hæc est doctrina optima. Dices, quod opus est modestiā sequi, & longum super hoc trahis sermonem, & inoffensē fluens dicendi copiā ostentas. Sed te melior ille, qui per opera hoc me docet. Non enim discipulus tam a uerbis, quā a factis animæ solent intramari, quoniam si non habueris opera, non tantum loquens nō profuisti, sed & potius lesisti. Propterea Propheeta dicit: Peccatori autē dixit Deus: quare tu enarras uirtutes meas? Maius enim hoc damnū, cum aliquis bene uerbis docens, per opera doctrinā impugnat. Hoc fuit malorum in ecclesijs malorum causa. Quoniam, ut idem alibi ait: Non tantum sibi Christianum satisfacere uult Deus, uerum & alios ædificare, nō tantum per doctrinam, uerum, & per uitam & conuersationem. Nihil enim licet ueritatis uiam indicat, ut conuersationis integritas. Nec enim ita dictis nostris intendūt, sicut his, quæ a nobis gerūtur. Et ut discas, quod hoc ita se habet, licet in infinitum uerbis philosophemur, & de tolerantia tolleramus, nisi cadente tempore hanc exhibeamus per opera, non tantum sermo profuicit, quantum nocuerit actio. Si uerō & ante uerba, & post uirtutem per opera prædicemus, digni fide censēbimur, illa cōmouentur, quæ per actiones etiā implemus. Nā & Christus hos beatos uocauit, dicens: Beatus, qui fecerit, & docuerit. Præcedere enim actione, licet doctrina nō cōsequatur, possunt opera bona uoce clariū docere in nos respiciētes. Hoc ita semper consideremus, ut prius factis, deinde uerbis docamus. Ne nos quoq; Paulū audiamus nobis dicēte: Quæ doces aliū, te ipsum non doces. Et cū aliquē admonere uoluerimus, ut necessariū aliquid corrigat, prius illi iudicij præstare studeamus, ut cū maiore fiducia doctrinā faciamus, & omnis nostra sit cura circa animæ salutē.

Qualis debeat esse ecclesie doctor.

a Hom. 38.

Doctrina uita est optima.

b Psalm. 49.

c Hom. 7. ad pop.

d Matth. 5.

e Rom. 2.

Aa iiij

Quibus-